

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Manifest.

După eliberarea lor din închisoare, membrii comitetului național închiși pentru Memorand, făgăduiseră că vor da către popor un «manifest», un cuvânt lămuritor, despre starea politică și lucrarea viitoare. Din mai multe pricini, acest cuvânt al întemnițaților a întârziat de pe o zi pe alta.

„Tribuna” de Marți, publică acum acel «manifest». El e scris înșă numai de 7 inși dintre membrii ce au fost în temniță, anume de d-nii: *Dr. Ioan Rațiu, George Pop de Băsești, Iuliu Coroianu, Dr. T. Mihali, Rubin Pațiu, Gerasim Domide și Patriciu Barbu*. Ceialtați 6, în urma neînțelegerilor ivite în timpul din urmă, n'au mai scris manifestul alături de domnișii numiți.

Eată, în schițare, cuprinsul «Manifestului».

Idealurile mari ale libertății, egalității și frățietății, au fost totdeauna, la care a rîvnit și poporul român. În 1848 acest popor a arătat nu numai că e primitiv pentru aceste idealuri, ci că chiar așteaptă privilegiul ca să aducă jertfe pentru întinarea lor. După programul națiunii române, primit în adunarea de pe Câmpul-Libertății la Blaj, care e străbătut de iubire frățească pentru toți cei de alte limbi; care recunoaște și dorește să cinstească drepturile tuturor la viețuirea națională, și la dezvoltarea liberă economică și culturală, — este acel program mărturisirea neclintitei voințe a poporului român, de-a se ajunge la o deopotrivă îndreptățire a tuturor naționalităților conlocuitoare în țeară. Ori-cine trebuie să se închine înaintea geniului care a condus cu acest privilegiu poporul român în lucrarea sa!

Dela 1867 încoace (stăpânirea ungurească), poporul român a trebuit să între într-o luptă legiuită și dreaptă, potrivită constituționalismului modern. Dela aceasta ținută el nu s'a abătut nici când și în conglăuire cu asta și-a întocmit la 1881 programul seu politic, stringându-și mai mult rîndurile pentru a putea ținea la lupta pentru viața sa națională. Tot ce-a întreprins, a făcut la lumina zilei și în conglăuire cu legea țerii.

Pătruns apoi de dorința de-a zădărnici lucrarea dușmănoasă vieții sale naționale și păgubitoare patriei, poporul român n'a întârziat a atrage luarea aminte a lumii asupra nenorocitelor stări de lucruri de aici. Spre acest scop a făcut la 1883, în mai multe limbi, un «Memorial».

La 1892 apoi, s'a hotărît ca comitetul național să înainteze Tronului un «Memorand» politic, în care se se atragă luarea aminte a Coroanei asupra stării strimtorate în care se află poporul român, și a primeidiilor ce pot urma pentru țeară din această stare. Comitetul a a împlinit această hotărîre adusă de conferința națională.

Lucrarea noastră a trezit interesarea popoarelor asemenea nedreptățite și a atras privirile lumii asupra stărilor dela noi. Lumea a început a se rosti asupra loviturilor ce le îndurăm, ear' stăpânirea, ca un vinovat, neputînd desminți publicațiile noastre, ne-a tîrit înaintea curții cu jurați la Cluj, dînd privilegiu la cetățeni maghiari se-și răzbune asupra noastră. Am protestat contra acestei fapte, am declarat că ori-care

jurii de stat e nechemat a judeca în cauza neamului nostru. Am pășit noi ca acusatori. Dar stăpânirea a rămas surdă față de protestarea noastră. Am fost osândiți, prinși cu giandarmi, ridicați ca răufăcătorii din caminele noastre, și tîriți în temnițe. Libertatea ne a fost răpîită; lucrarea noastră curmată.

Unii dintre noi și-au făcut pedeapsa întreagă, alții după o suferință de 14 luni, au fost liberați prin grația M. Sale Prea Înaltului Monarch. Noi grațierea n'am cerut-o, ea ni s'a dat ca urmare a unui simțământ de dreptate și ca un semn de înaltă întervenire, care ne prevestea era dreptății, ce nu mai poate fi departe nici pentru marea cauză națională română. Asupra noastră grațierea a făcut impresia, că M. Sa și-a arătat prin ea dorința ca și poporul român să se bucure în stat de aceleași drepturi, cari cu drept i se cuvin, și se-i fie îndeplinite dreptele lui cereri, după atîta nedreptățire.

Acum că suntem ear' liberi, ni se întrebarea: Oare, față de această grație prea înaltă, guvernul ști-va și voi-va să tragă urmările firești? Poporul român a cerut și cere, egală îndreptățire pentru toate popoarele din țeară și chezeșie despre ținerea ei. Poporul român cere cu tărie împlinirea dreptelor sale postulate, de care nici odată nu se poate lăpăda.

Aceste înalte idei ne vor conduce și în viitor în lucrarea noastră, și nu ne vom abate dela ele între nici un fel de împrejurări! Inchișoarea, răpirea libertății și pagubele materiale ce le-am suferit

și mai suferim, nu ne-au muiat, nici ne-au înfricat, ci mai mult ne-au oțelit.

Deși trecutul ni-a dat o sumă de cuvinte de-a crede în dușmănia puterii statului, noi nu trebuie să desnădăduim că stăpînitorii vor ajunge să priceapă în cele din urmă cum viitorul patriei numai prin bunăînțelegere și împreună lucrare poate fi asigurat, și că această lucrare împreună și înțelegere, este peste putință, cîta vreme dreptele cereri ale poporului român nu vor fi recunoscute și asigurate.

Guvernele țerii datoare sînt să recunoască că lupta noastră e îndreptățită, cererile noastre, drepte. Datoria lor este deci, ca să le și îplinească.

Noi precum în trecut, așa și în viitor, până ce vom fi depositarii voinței poporului românesc, în procesul politic național ne vom împlini datorințele și nu vom da îndărăt dela nici o jertfă pe care cauza noastră națională ar cere-o. Le vom face toate câte le cere întruparea programului național. Stăm pe temeiul programului dela 1881, și în toată mișcarea noastră vom fi conduși de sfințenia drepturilor nostre naționale și inspirați de interesele poporului român ai cărui reprezentanți sîntem.

Dat în Februarie 1896

Dr. I. Rațiu, G. Pop de Băsești, Iuliu Coroian, Rubin Pațiu, Dr. T. Mihali, Gerasim Domide, Patriciu Barbu.

Că de ce a apărut acest manifest numai cu 7 subscrieri. «Tribuna» o spune în următoarele:

Manifestul care-l publicăm, a fost pregătit ca manifestul acelor membri din comitet, cari au fost osândiți în procesul Memo-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

O seară pe lac

(imitație)

Lacul tremură a lene;
Luna blîndă se ridică,
Ear' de valuri legănată
Mi-s'avîntă resfătată
Barca mică!

Și luceafărul de seară
Peste codri ține strajă.
Tainic unda îmi șoptește
Și zefirul îmi vorbește
Plin de vrajă!

Eu sezînd în barca mică
Visător mă uit' în unde.
Inima-mi cu drag suspină,
Și-o melancolie lină
Mă pătrunde!

Și pe-arıpa nchipuirii
Eu mă perd în vecinicie;
Gîndu-mi sboară, se tot duce.
Viata-mi este-acum o dulce
Poesie...

Și cuprins de fericire
N'aș mai vrea să ies la maluri.
Căci atît de resfătată
Barca saltă legănată
Lin pe valuri!
Emiliu Sabo.

Medicul de casă

de *Herbert*

trad. de *Hortensia Mihaiu*.

Doamna de Heine atinge clopoțelul de argint.

»Rog pe sora mea să vină pentru cîte-va minute, — zise ea fetei de casă care se ivi în ușă.

O minută mai târziu, dama tineră și zveltă intră. Ea nu era frumoasă, dar' avea ceva atrăgător în palidele ei trăsuri a feței.

»Voesc se-ți spun ceva, îi zise dama casei.

»Doar' nu ai vorbit cu Doctorul Kertsch? întrebă sora ei iute și fața 'i-se roși.

»Cu el negreșit. Am adus lucrul la sfîrșit. El poate fi un bun medic, dar' ști tu, de cumnat, tot nu îmi prea place.

„De cumnat? întrebă Eva cu capul plecat

„Numai nu te juca de-a ascunsele, dragă copilă. Atît eu cât și tu ai luat seama, că dela început, de când ești la noi, el 'și-a pus

ochii pe tine. Întai am fost măgulită de asta. O, doamne, nu toate damele pot să aibă o soră care a studiat medicina, și care are titlul de doctor, cum e la mine. De aceea admirațiunea lui colegială am aflat-o cu cale. Dar' acum am băgat de seamă că lucrul ia altă față, că el nu te iubește cum se iubesc pretini cu pretini, ci ca bărbatul pe femeie. Și atunci m'am gîndit în mine, că asta nu e nimic pentru tine. Frumoasa și deșteapta mea soră care s'a trudit atîta, până a dus-o așa departe, nu e pentru el! Dacă va fi ca d-șoara doctoră să se mărite, atunci trebuie ca bărbatul ei să fie ceva mai mult ca alții!.. Și vezi astăzi am făcut sfîrșit lucrului. El 'mi-a cerut mîna ta și precum 'mi-a cerut-o așa l'am respins!

»Martha! strigă sora ei și se sculă hotărîtă de pe scaun! Tu trebuia să mă întrebî întai pe mine! Aceasta nu este o întrebare numai așa, ci o întrebare de inimă.

„O întrebare de inimă? strigă doamna de Heine mirată. Și pentru tine?

„Și pentru mine, răspuse Eva, da Martha, eu îl iubesc, el numai este bărbatul pe care îl pot iubi, și se-'i fiu lui soție ar fi cea mai mare fericire pentru mine!

„Doamne mulțămescu-ți, strigă acum Martha, că nu m'am trezit prea târziu. Ori cum?

Doară crezi tu că eu te las să te măriți după un om care nici avere nu are, de cât un prea mic renume? Tu ești nebună! În cărțile tale poți fi învățată, dar' în viață ești copilă nepricepută. Îți spun Evo, noi nu ne-am certat nici odată, dar' se știi că mă supăr foc pe tine, dacă nu te lași de acest om îngâmfat!

Fata s'a fost dus la fereastră și privea gînditoare afară.

Ce știa sora ei cu cîta patimă iubea ea pe acest bărbat dela întăia întîlnire.

»Tu, cuminte drăguță, eu altcum 'mi-am închipuit lucrul. Tu vei rămănea la noi; noi, vezi, nu avem copii; te vom ținea ca pe o pasere de aur. Fă-'mi și mie plăcerea, de a putea auzi dela toți, că ce soră cuminte am.

Ea netezi frumosul per castaniu al surorii sale, și urmă cu lingușirile mai departe.

»Tu ști că eu nu sum învățată ca dorințele mele să nu fie împlinite. Poate că sînt cam egoistă. Drept spus, și când am rupt-o cu Dr. Kertsch, am avut eu pricina mea. Tu ști că eu iubesc mult hainele frumoase și moderne, și aș voi în toată ziua să mă gătesc din nou, și să mă port după cea mai nouă modă. Dar' bărbatul meu! Știi cum este. Nu doară că nu 'mi-ar îngădui, dar' ști, nu totdeauna are voe de dat. Așa de pildă, eri am văzut două costume de Paris la

randului. Treisprezece au fost membri osândiți. Dintre aceștia, trei și-au dat abdicarea, anume d-nii: *N. Cristea, Dr. Barciannu și D. Comșa*. Mai rămăneau 10 cari ar fi putut să-l subscrie. Șapte l-au scris, trei însă nu, anume d-nii *Mih. Veliciu, A. Suciu și Dr. V. Lucaciu*.

Domnii aceștia, repețim, n'au scris manifestul, în urma certelor din timpul din urmă, simțind că nu mai pot lucra împreună cu dl Dr. Rațiu Toți 6 au primit manifestul și au fost poftiți să-l subscrie, și toți 6 l'au respins.

Știri politice.

Trecere la ortodoxie.

Boris, fiul principelui Bulgariei, catolic după naștere, a fost în săptămâna trecută botezat în religia gr.-or. a poporului bulgar, deși papa dela Roma s'a împotrivit la asta. Prin botezul lui *Boris*, familia acum pe tron, s'a asigurat oarecum, de o rămânere îndelungată în tronul Bulgariei. German de neam, *Ferdinand* dela urcarea sa în tron, își atrăsese ura puternicei Rusii, care ține că ei i s'au cuvine să aibă înriurire în Bulgaria, fiind Bulgarii și după viață și după religie, apropiați de Ruși, ear' prințul e german și anume catolic. Trecerea lui *Boris* se ia ca o biruință a politicii Rusiei, asupra puterilor apusene, (Germania, Austria etc.) cari trimiseseră pe *Ferdinand* în Bulgaria, spre a avea prin el înriurire asupra țării întregi.

Ferdinand — recunoscut.

În urma trecerii lui *Boris* la ortodoxie, ortodoxa Rusie a făcut pașii de lipsă ca *Ferdinand*, care stătea în tronul Bulgariei, fără a fi recunoscut de puterile europene ca domnitor, să fie acum recunoscut de atare. Sultanul turcesc l'a recunoscut, și vor urma acum și celelalte puteri.

Știrile cele mai nouă spun, că recunoașterea a și urmat, numai Anglia mai e să-și dea învoirea, dar' nici ea nu se va împotrivi pașilor Sultanului și Țarului.

Ferdinand — ortodox.

Principele *Ferdinand* al Bulgariei, văzând că în 10 ani, puterile ce l'au trimis pe tronul Bulgar, n'au putut face să fie recunoscut ca domnitor de Turcia și de Rusia, ear' fără de ele nici de ceaialtă parte a Europei, și că acum prin trecerea fiului seu la ortodoxie,

a ajuns în două săptămâni ce n'a putut în 10 ani, — se vorbește că umblă cu gândul ca el însuși să treacă la legea orientală a țării sale! Prin asta își înțărăște mai tare spriginul pravoslavniciei Rusii, și nădăjduște încă și mai mult: anume, că făcând apoi încercarea de a-și proclama țara de *Regat*, pe o treaptă cu România, nu i s'ar face nici o împotrivire de puternica Rusie, ear' dacă ea nu-i va face, celelalte puteri europene nu-i vor face nici ele!

Vești neliniștitoare.

După știri sosite din București, lumea acolo e foarte îngrijată de veștile ce sosesec din Bulgaria. Se spune că »Sobrania«, dieta Bulgariei, ar fi votat în taină, 10 milioane de franci pentru scopuri de înarmare. Acum că Bulgaria a ajuns earăși la bună-înțelegere cu puternica Rusie, în urma trecerii prințului ei *Boris* la ortodoxie, ar fi având planuri de mărire pe care nădăjduște se le poată întrupa sub ocrotirea Muscalilor Conducătorii politici în România, se spune că ar fi ținut la o altă sfătuire mai îndelungată, că ce ținută să iee România față de vecina sa, dacă lucrurile ar ajunge la o încurcătură ori încordare.

Din Constantinopol.

În capitala Turciei s'a dat ear' de urma unor mari pregătiri de revoluție. În zilele astea au fost arestați foarte mulți bănuți, între cari chiar și adjunctul militar al ministrului de războiu!

Magharisarea școalelor.

Școalele și earăși școalele noastre! Nu odată foile românești, între cari și »*Revista Orăștiei*«, și-au ridicat glasul lor și au făcut apel la poporul nostru să pună preț mult, cu mult mai mult ca în trecut și chiar ca în timpul de față, pe școale!

Căci pusule-au dușmanii nostri gând rău, și necunoscând obosință lucrează ei pentru nimicirea școalelor noastre, bine știind că cu dăsele se duce în mormânt și una dintre cele mai tari propte ale naționalității noastre scumpe, și cea mai bună nădejde a noastră!

În comitatul Hunedoarei în deosebi cu multă șiretenie s'a lucrat de zeci de ani, pentru ungerisarea școalelor românești, și azi dușmanii nostri cu fală

privesc la roada muncii lor în această privință!

Comitatul Cianadului, și-a ridicat, precum știm, glasul, cerând dietei să aducă lege de-a lua toate școalele în mâna sa, din mâna bisericilor! În o adunare a congregației sale a hotărât înaintarea unei astfel de cereri, și a rugat apoi și pe celelalte comitate să se alature la cerere. Mai multe comitate au și făcut-o.

Réthi Lajos, inspectorul ungeresc de școale a comitatului nostru, scrie despre acest lucru un articol în numărul de Dumineca trecută alui »*Kolozsvár*« din Cluj, zicând între altele:

»Când la 1868 au făcut cea dintâi lege despre învățământ, baronul Eötvös și soții au trebuit să poarte luptă grea chiar și cu membri, de altfel însuflețiți patrioți, ai confesiunilor celor mai patriotice, (adecă chiar și cu feluritele confesiuni ungeresti). Aceia țineau că învățământul e un drept deosebit al bisericilor!

»Multă vreme apoi ideea (de-a lua școlile toate în mâna statului), a fost trecută cu vederea, chiar de bărbați ce se țineau cu chemare și cu priviri de bărbați de stat. Acum însă ideea (ungurisirii școalelor) e coaptă! Numai timp potrivit a trebuit ca să fie dat earăși cuvântul și resunet are să întimpline în țeara întreagă!

»E vrednicia comitatului Cianad, că cu *sosirea vremii* a ridicat cel dintâi cuvântul!

Vorbește apoi despre cum s'a desbătut întrebarea asta a ungerisirii școalelor și în adunarea din Octomvrie anul trecut, a congregației noastre, și însuflețindu-se de facerea macar a începutului, închee cu următoarele cuvinte:

Cât se cere în comitatul Hunedoarei (ungurisarea școalelor) să poate îndeplini fără vre-o zguduire mai mare, ori o îngreunare a școlii, calea dezvoltării treptate mai departe, e deschisă, chiar și înțele măsurile ar avea asupra întregii țări o înriurire străfomătore!«

Adecă invită, mă rog, statul, să facă odată întâii pași spre ungerisarea școalelor, cât de cât, macar ceva, că dumnealui nu mai poate răbda!—

Vom reveni asupra acestei întrebări ce pe noi din comitatul Hunedoarei, ne privește mai mult doar' de cât pe ori-care alt comitat locuit de Români.

O oară trecu povestind plăcut împreună amândoi, când deodată se deschide ușa și doamna de Heine intră în haine de stradă cu — Dr. Kertsch.

»Ah! strigă domnul casei, mă bucur d-le doctor. Ce onoare îmi faci cu vizita d-tale?

»Nu știu, întimplină tinărul medic de tot zăpăcit, văzând pe Eva...

»Eu l-am adus pe domnul doctor, strigă Martha triumfând, la o grea bolnavă. Sora mea suferă de durere de inimă, are lipsă de vindecare temeinică, iubite bărbate. I-asă să aducă beutură ca să putem îndeplini toate. Boala o chiamă — logodnă.

Un sfert de oară mai târziu, se auzeau pocalele ciocnindu-se și la masă ședeau patru oameni fericiți...

(Batiz)

Răspuns mamei.

*Când ziua este un privilegiu
De-a îndârji mereu mai mult
Al suferințelor virtuți,
Dă-ni voe, mamă, să n'ascult
Înțelepțeasca ta povață
De-a mă scula de dimineață.*

Traian Demetrescu.

Concertul corului țărănesc din Orăștie

Sâmbăta trecută, seara, s'a dat în Orăștie concertul a cărui program l'am publicat în numărul nostru 5. A reușit în cel mai mulțumitor chip și a fost bine cercetat de inteligență din loc și jur, dar' mai ales de popor.

S'a început cu »*Hora*« de G. Dima, cântată de corul mixt, (vre-o 24 țărani și tot pe atâtea d-șoare și țerance). Bunele străduințe ale corului au învins greutățile nu neînsemnate ale acestei »hore« măestre, și publicul a aplaudat viu pe coriști pentru reușita lor.

Punctul 2. »*Gintea latină*« potpourri pentru pian, cântat de d-șoara *Veturia Vlad*, a fost fără îndoială un punct norocos al programului. E o piesă întocmită din imnuri și marșuri naționale de-ale tuturor popoarelor *gintei latine*. Din ale neamului românesc sânt întretesute: »*Deșteaptă-te Române*«, »*Marșul lui Iancu*«, alui *Horea*, alui *Tudor* și *Mihai Viteazul*, apoi »*Marseilleza*« franceză, imnul italian, spaniol, portugez. Era mai mare dragul să le ascuți, toate cântece pline de foc și războinice, executate pe pian cu desăvârșită dibăcie de d-șoara *Vlad*. Publicul a rămas foarte mulțumit coperind cu furtunoase aplause prestațiunea d-șoarei și rechemându-o pe scenă prin nesfârșirea lor.

Nu mai puțin cu noroc ales a fost și punctul 3 din program, »*Taci bărbate*« cor cu soli, de I. Vidu. Solo a cântat, partea femeii, d-șoara *Leontina Muntean*, ear' pe a bărbatului țăranul *Nicolae Persecan*, două dintre cele mai bune puteri ale corului, având amândoi voci foarte plăcute și puternice. Cântarea a plăcut așa de mult, că a trebuit să fie repetată în urma stăruitoarelor aplause ale publicului.

Mult haz a făcut după punct 3, declamarea anecdotei de Speranță: »*Pielea nevestei*« prin *Măriuța Gelmărean*, fiică de țăran, care a declamat destul de bine lungă și hazlia anecdotă.

Celelalte puncte, toate cântate de cor, au mulțumit de-asemena pe ascultători, mai multe trebuind să fie chiar repetate.

Peste tot luat, corul țărănesc din Orăștie, a dovedit și de astă-dată că e unul dintre corurile noastre cele mai bune și vrednic de multă laudă.

Dl *Ioan Branga*, bravul conducător al corului, se poate cu drept felicită de succesele ce le atinge cu acest cor.

că toate coristele erau îmbrăcate în costume naționale, între cari vre-o 3 selistenești, de multă frumuseță.

După concert a urmat joc vesel până în zori.

Venitul întreg al serii a fost: 84 fl. 50 cr., cheltuelile 55 fl. 99 cr., — a rămas deci un venit curat de 28 fl. 51 cr.

Cele mai noue prigoniri.

Dl *Petru Onea* din Almaș (comitatul nostru), învățător, a fost pus sub acuză de tribunalul din Sibiiu, pentru că în Maiu 1894, când cu întorcerea comitetului osândit dela Cluj, d-sa, fiind în seminarul din Sibiiu, a eșit, cu altă lume multă, la gară întru întimplinare, și a strigat cu mulțimea »*tăească!*« la adresa osândiților. Gendarmii spun că dănsul ar fi început, mulțimea apoi l-a urmat. De aceea e pornită piră asupra d-sale. Despre urmări vom da știre cetitorilor nostri.

Cea mai nouă osândă pentru lucruri naționale, e pedeapsa croită de fisolgăbirul Sibiiului asupra alor 6 învățători români din jurul Sibiiului.

Anume în Maiu, anul trecut, ei au făcut un »*Maial*« cu școlarii la o altă și au purtat tricolor românesc pe pept. Gendarmii i-au provocat să iee jos tricolorul, ei s'au împotrivit. Au făcut arătare, și fisolgăbirul i-a pedepsit pe fiecare cu câte 3 zile temniță ordinară.

Cei 6 învățători sânt d-nii: *Teodor Orlea*, (din Cămpeni, acum în Sibiiu), *Nic. Săcărca* (din Petrifalău), *Irimie Roman* (Tălmăcel), *Pamfilie Bânda* (Porcești) și *Teodor Necșa* (Sad).

Fischer, și inchiue-ți, a fost așa de urcios de 'mi-a respins cererea de-ale avea, zicând că mă fac prea-preal. Vezi tu — urmă ea lingsușind pe sora ei pe care o trasă lângă sine pe canapea — dacă așa avea eu așa un medic de casă, supus, cum pentru mine e sora, și se stie cele mai ascunse dorințe ale mele și totodată pentru bărbatul meu are trecere de medic, de care trebuie să asculte, asta ar fi o viață dumnezească! Tu ai putea să-i spui că eu sufer de nervi, și dacă nu îmi împlinesc vre-o dorință, ar putea avea urmări rele pentru sănătatea mea. Vezi Evol voești tu să mă faci fericită? Atunci să-mi fi medicul meu de casă?

Un drăgălaș zimbet sbură peste fața Evei.

»Da Martho — voesc să te vindec temeinic. Aici ai mâna mea.

»Ești un ânger! strigă fericită Martha și strânse pe iubita ei soră în brațe... Și nimic mai mult despre nesuferitul de medic...

De astădată Martha mănca la masă foarte puțin, în potriva obiceiului ei și după masă începă a suspina, așa încât bărbatul ei se uita îngrijat la dânsa, și o întrebă cu gingașie: »Ce îți lipsește dragă?

»Ah! nervii! Zi de zi merge tot mai rău!

»Ai o față ca o floare, zise bărbatul ei, care se uita cu plăcere la frumoasa și senătoasa față a nevestei lui.

»Ah numai din afară! Întreabă numai pe medică mea de casă. Anume am ales pe Eva, ea 'mi-a cercetat senătatea și știe cât de rău stau cu ea.

»Intr'adevăr, iubită cumnată? Nu ascunde nimic de mine, spune-mi tot! întrebă domnul casei îngrijat.

»Două costume de Paris, pe care le-a vîzut la Fischer și încolo sănătoasă ca simburile! Cine să aruncă dintr'o petrecere într'alta și poate să poarte durerea ghetelor strimte, acela are nervi brilianți!

»Ce Evă? strigă tinera femeie și sări în sus, asta 'mi-ai făgăduit tu?

»Ți-am făgăduit că te voi vindeca, și nădăjduesc, ca medică bună de casă ce-ți sânt, am și făcut-o, — întimplină sora ei rîzînd.

»Revoltător! strigă Martha eșind din odaie, dar' nu destul de iute încât să nu mai audă rîsul bărbatului ei,

»Bună cumnată, îți mulțumesc din inimă. Asta va ajuta, că buna mea Martha nu e atât de cochetă pe cât de mândră. Nu doară că nu voesc să se gătească, dar' se nu cuprindă mândria prea mare loc în inima ei, și atunci pentru mine se nu mai rămână nimic.

Șase țărani români din *Cergăulmare*, au fost puși de curând sub acuză de către tribunalul din *Alba-Iulia*, ca unii ce s'ar fi făcut vinovați de »ațițare la ură« contra nației cu pinteni în anul milleniului.

Cei șase țărani sînt: *Vasile Vaina, Petru Vaina, Ioan Vaina, Ioan Popa, Teodor Spătăcean, și Ioan Muntean*, toți oameni tineri, dela 22—26 ani.

Și pentru ce-s trași în piră?

Pentru-că în vara anului 1894, primarul a adus gendarmi în sat fiind-că ar fi băgat de seamă împotriva față de el când voia să adune zăloage pentru dare. În vremea căt gendarmii au stat în sat, într'o sară s'a adunat popor mai mult nainte casei primarului, amenințând pe primar ca pe unul ce *ține cu Ungurii*, și au cântat mai multe cântece »deșteptătoare de ură contra Ungurilor«. Și tot atunci unul dintre acușați, a cetit articli din foi românești, cari erau scriși aspru contra Ungurilor.

Contra punerii sub acuză, țărani au înaintat un recurs frumos, prin adv. Frâncu din Sibiu, arătând ce prostie e a-i pune sub acuză pentru-că cetesc articli de foi și cântă la olaltă cântări românești! Doar' foile apar sub paza procurorilor și pentru cele scrise în ele au se răspundă redactorii dar' nu cetitorii! Ear' cântările pân' nu sînt oprite, cum poate fi cineva tras la răspundere că le cântă?

In chipul acesta nădăjduesc cei ce au puterea în mână, se stingă focul național din inimile Românilor, că-i lovesc și închid dacă numai cântă românește,

Român slab ar fi însă acela, care pentru astfel de nedrepte lovituri s'ar înfrica cătuși de puțin întru a ținea și mai departe la frumoasele cântece naționale și la mândrul nostru tricolar! Din potrivă!

„Noi vrem pământ!“

Poesia cu acest titlu, a d-lui *George Coșbuc* a dat și dă încă unor înfocați patrioți, de lucru.

Pentru declamarea ei au fost luați la răspundere pân'acum mai mulți tineri români, anume dl *Il. Banciu*, teolog abs. care a declamat'o la o petrecere în Făgăraș, apoi dl *Anania Boldor*, care a declamat'o la o petrecere în Valendorf. Cercetarea contra d-lui Banciu, pareni-se s'a infundat și s'a lăsat baltă, dar' cea contra d-lui Boldor și Dr. I. Șenchea, încă nici acuma, după un an de zile trecut, nu.

Cetitorilor nostri le e cunoscută istoria acestui proces. (Vezi »Revista Orăștiei« Nr. 47 din anul trecut). Tribunalul din Elisabetopol a pus sub acuză pe dl Boldor ca declamator și pe dl Dr. Șenchea pentru-că i-a stat într'ajutor la declamare!

S'a recurat la tablă contra punerii sub acuză. Tabla dela Murș-Oșorheiu, a adus pe recurs hotărîre, nimicind pe cea a tribunalului, și spunend că n'a avut cuvânt să-i pună sub acuză, că poesia nu privește pe cetățenii Țerii-Ungurești și mai ales nu timpul de față, ci e o descriere a stărilor din vechime din Țara Românească, pe când era și acolo robota.

»Drept aceea — zice hotărîrea tablei — această poesie nu poate fi socotită ca ațițătoare, nici declamarea ei ca ațițare!«

Cu toate astea voinicosul procuror dela Elisabetopol, nu se stămpără. A recurat la Curie contra nimicirii tablei, care i-a dat și lui și tribunalului o lecție.

NOUȚĂȚI

Assentarea în comitatul Hunedoarei se va începe în luna lui Martie, și se va ținea în următoarele zile:

La *Orăștie*: în 2 Martie pentru cei din oraș, în 3, 4 și 5 Martie pentru cei din cerc. Din Orăștie au să se înfățișeze la asentare 73 de tineri, ear' din cerc 417

La *Geoagiul-de-jos*: în 6 și 7 Martie (feciori de asentat 320).

La *Hațeg*: la 9 Martie pentru oraș ear' în 10, 11 și 12 pentru jur (feciori 549).

La *Petroșeu*: în 14 și 16 Martie, (obligati a să înfățișă 309).

La *Puj*: în 18 și 19 Mart. (265)

La *Hunedoara*: în 21 Martie pentru oraș, ear' în 23 și 24 pentru jur. (obligati 347.)

La *Deva*: în 26 Martie pentru oraș, în 27 și 28 pentru jur. (obligati 438)

La *Ilia*: în 30 și 31 Martie și 1 April, (obligati 505).

La *Baia-de-Criș*: în 8 și 9 April, (flăcăi 383).

La *Brad*: în 11, 13 și 14 April, (de asentare 430.)

Logodnă. Tinerele *Remus Bortos*, învătător în T. Petrovaselo, și-a încredințat de fitoare soție pe d-soara *Emilia Sarmes* din T. Cuvin.

Cale ferată dela Curtea-de-Arges peste Turnu-Roșu, Sibiu, la Budapesta! După cum ni se scrie din București, în curând se va înainta dietei spre desbatere, planul de lege privitor la înființarea unei căi ferate ce să ducă dela *Curtea-de-Arges*, peste *Rîmnic-Vâlcea* la *Turnu-Roșu*, și de-aici peste *Sibiu* și *Mercurea* la *Vințul-de-jos*, cale mai scurtă decât cea de preste Predeal — Teiuș etc.

O întregire. Ministrul de justiție a dat la căsătoria civilă. Le dă drept a cere ca oamenii să meargă în haine curate, dar' se nu meargă prea departe în cererea lor, așteptând poște se le vie în paradă și cu alaiu cum se obișnuștea la biserică. Numai urit, în batjocură îmbrăcați, să nu fie.

Mai departe spune că e a să privi ca încheiată și acea căsătorie, a cărei protocol părțile n'au voit să-l subscrie ori să pună degetul pe semn. Căci, zice ministrul, dacă părțile declară, că nu vor să subscrie protocolul civil, pentru-că nu s'ar fi scris în el după dorința lor, bună-oară li-s'a scris numele altfel decum ei voesc, ori că credința lor bisericească nu-i lasă să subscrie astfel de protocoale streine de ei, — *matriculantul n'are drept să-i si-lească la subscriere!*

Rugăm poporul nostru să facă întrebuințare de acest drept al seu, și îndată ce l'a scris matriculantul altfel decum el a spus că dorește, se nu-și pună numele într'un astfel de protocol ungușător!

Spargerii în Brad. La 13 Febr. n. a. c. în Brad niște necunoscuți au spart bolta negușătorului *Skopovi* tocmai în față cu hotelul Central unde era chiar atunci bal. Cu vre-o două săptămâni înainte au fost spartă bolta neguștorului *Lazar* tot în mijlocul pieței. Nau furat decât pușini bani, ce au găsit. Marfă nu le-a trebuit. Până azi făptuitorii n'au fost prinși! Halal de ea poliție.

„Amănunte“. În nr. 12 al »Tribunei« din estan, a apărut cu litere groaznice o »telegramă« din Sas-sebeș, în care »Românii din Sebeș și jur« »votau« încredere d-lui Dr. Rațiu și să injurau conventiculanții dela Brașov, »jos cu intrigantii!« etc. Și la sfîrșit să fâgăduiau încă amenunte. Telegrama a fost fabricată de dl preot Zevedeu Murșan, care silit de *Românii din Sebeș și jur* în numele cărora ne-împuternicir a scris, a trebuit să trimită »Tribunei«, drept »amănunte« o desmînțire, o retragere Dl Murșan a și trimis »Tribunei« următoarea declarație:

Sebeșul-săsesc 31 Ian. 1896.

»Onorată Redacție. Privitor la telegrama datată din Sebeșul-săsesc ce o ați publicat în »Tribuna« din 29 Ian. conform stărtii faptice, binevolți a da loc următoarei rectificări:

»Telegramele a trimis cu înțeleșul »multora« sînt însă mulți cari nu consimt cu ea! Cu toată stima Zevedeu Murșan, preot«

De ce n'a publicat »Tribuna« și acest »amănunt« al »telegramei«?

Tot mai nainte! Guvernul unguresc merge repede de tot nainte pe calea detragerii ajutoarelor bisericilor românești. După Blaj, a urmat în zilele astea diecesa Gherlei, cărea încă i-a detras »mila împărătească« ce o avea și din care preoții din parochii mai sêrace primeau câte un fleac de 30 fl. la an. Ce să-i faci? De unde să mai dai și opincoșilor de Români, când nu-ți ajung toate fondurile statului pentru parada nației împințate, la milleniu!

Milleniu, milleniu! Numele tîu va rămânea încă, ca un cuvânt de groază în istoria acestei nenorocite patrii, prin nedreptățile ce din al tîu privilegiu să fac neamurilor țerii și prin cumplitete datorii și risipe ce să sê-vêrșesc în numele tîu!

»Revista Lipovei«, după-cum cu părere de rîu aflăm, a încetat de-a mai apare din lipsa de sprigin.

»Nebunul« — la temniță. Cunoscutul Pulszky Károly, risipitorul alor mai multe sute de mii floreni din banii statului, a fost luat din casa de nebuni, și pus la locul seu, în temniță, dovedindu-se că nu-i așa stricat la cap precât să făcea, și că cu voia a lăsat să fie trimis la casa de nebuni, doar' va scăpa de pedeapsa vrednicită.

Din public

Dare de seamă publică.

La balul arangiat la 1 Februarie a. c. în Baia-de-Criș în favorul Reuniunii femeilor române din Comitatul Hunedoarei, au incurs:

1. In seara balului 56 fl. —
2. ca suprasolviri: dela avocatul Teodor Pop 2 fl. Gerasim Candrea 1 fl., Petru Gligor 1 fl., Iuliu Ciuciu 1 fl., Bubenik János 1 fl., Lázár Farkas junior 3 fl., Péterffy János 50 cr. și Grünberger Josef din Baia-de-Criș 1 fl., dela George Părău 50 cr. și Stefan Albu din Brad 1 fl., preste tot 12 fl.

3. Au contribuit fără a participa la bal Iulia Fugata 2 fl., Lucretia Fugata 1 fl., Elena Costea 50 cr., Floarea Copos 50 cr. și Elena Roman din Luncoiul de jos 1 fl., Iolanta Robotin 3 fl. 50 cr. Alesandru Lazar 1 fl., Ioan 2 fl., Simion Robotin din Poiana 50 cr., Maria Demian din Balsa 2 fl., Iosif Bogdan din Mada 1 fl., Aurelia Damian 2 fl., Ioan Rusu 2 fl., Petru Rimbaș 1 fl., Eugenia Oprisa 2 fl. și Nicolae Obedu din Brad 2 fl., A. Papiu 1 fl. 50 cr., George Bursu 50 cr. și Catalina Iosif din Bistra 50 cr., Sofia Chirtop 1 fl., Zarandy 1 fl., Sabina Preda 2 fl., Domnica Chirtop 1 fl., Anna Furdul 1 fl., Sidonia Muntean 1 fl., Octavia Motora 50 cr., Clementina Cadar 1 fl., Ioan Vana 1 fl., Teodor Bolog 2 fl., Erczy Jolán 1 fl., Érsek Elek 1 fl., Iulia Poruț 1 fl., Gall L. 1 fl. și Irina Tomuța din Câmpeni 1 fl., Nicolae Florea din Rișca 1 fl., Ioan Iurca 1 fl. și Ioan Indriu din Cebea 1 fl., Mihail Vidu 1 fl., Paraschiva Moldovan 1 fl., Nicolae Ardelean 1 fl., Enea Ioldea 2 fl., Spitzer Jacob 1 fl., Anna Groza 1 fl., Alesandru Toda 1 fl., Hanzeros Adam 50 cr., Catana Vichentie 50 cr., Terezia Costa 50 cr., Klein Ignatz 50 cr., Eduard Scheer 1 fl., Friedmann Sámuel 1 fl., Elena Moldovan 50 cr., Silvia Donath 50 cr., Simion Moldovan 1 fl., Steger 1 fl., Maria Iula 2 fl., Arsenie Borza 1 fl., M. Borza 1 fl., Nicolae Ioldea din Halmagi 50 cr., Augustin Onițiu din Mihaleni 1 fl., A. Draia din Criscior 1 fl., Carolina Comșa 50 cr., Hermina Los 1 fl. și Cornelia Cosma din Ribita 1 fl., la olaltă 70 fl.

Preste tot au incurs 138 fl.
Din cari s'au spesat 39 fl. 95 cr.
Resultă un venit curat de 78 fl. 05 cr.
Care cu ziuă de azi, s'a transpus cu asemnare postală președintei Reuniunii d-na Elena Hossu din Deva.

Baia-de-Criș, la 10 Februarie 1896.

Maria Gligor.

Mulțumită publică.

Glasil după ajutor al celor 19 familii Române din Mercurea (com. Sibiului), cari în urma focului ce a isbucnit la 4 August a. tr., prefăcend în cenușe tot avutul lor, a îndemnat pe comitetul format pentru ajutorarea acelora, a face apel către publicul român și a împărți liste pentru adunare în folosul celor nenorociți. Au incurs cu aceste liste până acum:

Lista Nr. 1. (prin dl P. Rimbaș din Brad), 20 fl.; Nr. 3. (prin A. Draia, Criștor) 4 fl. 60 cr.; Nr. 4. (prin A. Onițiu, Mihaleni) 4 fl. 15 cr.; Nr. 9. (E. Joldea, Halmagi) 11 fl. 56, Nr. 12. (prin S. Băcilă, Orminda) 5 fl.; Nr. 13. (prin Seb Stanca, Băița) 11 fl.; Nr. 15. (prin Dr. Z. Chirtop, Câmpeni) 16 fl.; Nr. 18.

(prin N. Russu Zam) 4 fl.; Nr. 20. (prin T. Băianț, Românești) 2 fl. 70 cr.; Nr. 22. (prin S. Stinghie, Brașov) 12 fl. 29 cr.; Nr. 34. (prin Dr. N. Racoța, Șeica) 2 fl. Nr. 35 (prin I. Fărcaș, Băești) 3 fl. 80 cr.; — Nr. 36. (colectant T. Holergă, Măgăreiu) 1 fl. 90 cr.; — Nr. 38. colectant A. Herlea, Vinerea 6 fl. 45.; — Nr. 42. colectant I. Petrașcu, Conța 1 fl 30 cr. și 18 ferdele grâu. — Nr. 43. colectant V. Gusan, Doștat 9 fl. 10 cr. și 19 ferd. grâu dela S. Crăciun. — Nr. 44. colectant N. Miclea, Boz 50 cr. și 19¹/₂ ferd. grâu. — Nr. 47. colectant V. Basărabă, Vaiduiu 7 fl. 29 cr. — Nr. 49. colectantă D-soara C. Vlodoane, Hațeg 17 fl — Nr. 50. colectant N. Măneșuț, M-Vașarheiu, 6 fl. 80 cr. — Nr. 53. colectant Dr. Is. Marcu, Blaj 7 fl. — Nr. 54. colectant Dr. G. Ilea, Cluj 55 fl. 40 cr. — Nr. 57. colectant A. P. Păcurar, Ilia 6 fl. 09 cr. — Nr. 61. colectant Ger. Sêrbu, Caransebeș 9 fl. 50 cr. — Nr. 73. colectant St. Medesean, Lupu 3 fl. 30 cr. — Nr. 80. colectant R. Verzea, Satulung 20 fl. — Nr. 81. colectant G. Crișan, Mediaș 11 fl. — Nr. 82. colectant I. Moldovan, Mediaș 12 fl. 30 cr. — Nr. 88. colectant I. Crișan, Boian 8 fl. 84 cr. — Nr. 91. colectant I. Colibaș, Bucucurești Lei 12. — Nr. 95. colectant Frați Dimitrie-Simian, R.-Vâlcea 14 fl. 77 cr. Nr. 98. colectant Alex Iosof, Braila 19 fl. Dela Heinrich Schmidt, Mercurea 10 fl. Dela Iustina Cărpinișan, Gârbova 10 fl. Dela Ilie Călborean, Boian 1 fl. Dela petrecerea dată la 27 August tr. pentru acest scop 115 fl. 70 cr. Preste tot Lei 12, fl. 451 33 și 56¹/₂ ferdele de grâu.

Subtragându-se din sumele adunate se-sele avute cu facerea apelurilor și arangierea petrecerii, în suma de fl. 36'45. Rămâne un venit curat de Lei 12, fl. 414'88. și 56¹/₂ ferdele de grâu, care s'a și întrebuințat pentru scopul destinat.

Cu sume mai mari la listele de colecte au cotribuit băncile: »Economul« din Cluj (50 fl.) și »Crișana« din Brad (10 fl.)

În urma acestora subscriții, în numele celor nenorociți prin foc, aducem mulțamite Domnilor colectanți, și tuturor contribuitorilor.

Cu o cale rugăm din nou pe domni cari încă nu au înapoiat listele să le înapoeze fără întârziere cu ori-ce sfîrșit.

Mercurea, la 25 Ianuarie 1896.

N. Simulescu,
controlor.

Ioan Blaga,
cassar.

POSTA REDACȚIEI.

D-lui I. B. în P. Te rugăm să-l închin. Noi nu i am dat nici o atenție, fiind prea nemişnat! Nu trebuie să aveți griji!

Mai multor domni ce ne cer broșura d-lui Slavici. Ve vom face face rînd de ea.

Cei ce ne trimt mulțumite publice, să fie cu îngăduință. Cât putem publicăm din ele, dar ziar de septă mână, nu putem cuprinde așa multe!

Pentru redacție responsabil: Ioan M. Corvin.

80 szám
1896

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1895. évi 10362 számú végzése következtében Dr. Muntean Aurél ügyvéd által képviselt Hirsch Izidor javára Lelutz Gyorgye ellen 157 fht 70 kr s jár. erejéig 1896. évi január hó 16-án foganatosított kiegészítési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frtra becsült varógép házi butorok, ló, sertések, szekerek kukoricza stbból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járás-bíróság 410—1896 sz. végzése folytán 157 fht 70 kr. tőkekövetelés, ennek 1895 évi márczius hó 20 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 fht 31 krban birólag már megállapított költségek erejéig Kudzsir községben végrehajtást szenvedok házánál leendő eszközlésére 1896. évi február hó 28 napjának délelőtti 11 órája határidőtől kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy ar érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szászvároson 1896. évi febr. 7-én.

Konya Ferencz
kir. bírósági vgtó.

LOTERIE.

Tragerea din 1 Februarie st. n.
 Budapesta: 40 15 19 17 30

Tragerea din 8 Februarie st. n.
 Timișoara: 83 6 56 18 55

Tragerea din 5 Februarie st. n.
 Sibiu: 73 85 78 33 57

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI
 dela 11—17 Febr. st. v.

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum. 1-a în Post, gl. 5, sft. 5.		
Dum.	11 S. M. Mc. Vlasie	23 Seren
Luni	12 Păr. Meletie Epc.	24 Matias Ap.
Mărti	13 Păr. Martinian	25 Quatember
Merc.	14 Cuv. Păr. Axentie	26 Alexandra
Joi	15 S. Apost. Onisim	27 Nestor
Vineri	16 Mc. Pamfilie	28 Leander
Sâmb.	17 Mc. Teodor Tiron	29 Romanus

Jucării, Lampe, Lumini și Petroleu.

Representanța Primei societăți Vieneze de asigurare de sticlărie.

Am onoare a vă încunoștiința, că am deschis aici în casele D-lui Simion Corvin (Piața școalei Nr. 12) sub firma mea înprotocolată

C. WALLEPAGI

o prăvalie de sticlărie, chipuri, porcelană și marfă de collonie.

Fiind nisuița mea de a servi mușterii mei solid și după dorință, îmi permit a atrage atențiunea onoratului public cu deosebire asupra depositului meu bogat sortat în marfă de sticle și porcelană necesară pentru casă și cuină, ce o primesc din fabricele cele mai mari precum și marfă de colonie, ce o țin calitatea cea mai bună.

Totodată vă notific cu toată stima, că primesc efectuarea de sticlărit și de incadrat (a pune în rame) cu prețurile cele mai eține și în timpul cel mai scurt.

Asigurându-vă de serviciu solid și prompt pe lângă prețuri eține, îmi iau voie a vă cere binevoitorul sucurs și sprigin — și semnez

Cu stimă

C. WALLEPAGI.

(283) 6—15

Requisite de mâncare și mărfuri de argint de China.

Rame de ferestă, Icoane sfinte și Oglinzi

ANUNȚ.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința P. T. public din Orăștie și jur, că posed în magazinele mele, ce le am de un timp de 21 ani,

TOT FELUL DE PESCĂRIE

sărată, asigurând On. Public, că pot concura cu ori-care comerciant de această branșă, atât ce privește calitatea mărfurilor, cât și diferența prețurilor.

Posed anume: **Crap mare și mic, Somn, Morên, Plătică, Ciortan, Tarasea** (Veveriză), **Scrubii** (Heringi), de mai multe feluri, **Ruși** (Muscali) cu butoaiele, **Lacherdă** (Lapardon); **lcre negre** de România moi și tescuite, **lcre roșii** moi și tescuite.

Trimet en gros, asemenea și pachete cu posta ori și unde.

Asemenea în **Hațeg și Brașov**, am deposit de aceste mărfuri,

Rog dar' pe On. public atât de aici, cât și din orașele mai sus numite, a mă onora cu comande și a mă cerceta, promițând că-mi voi da silința a satisface tuturor cerințelor On. public, întru cât îmi va sta în putință

284 1—5 Cu deosebită stimă

Vasilie N. Bida

comerciant de pescărie în Orăștie.

Saci se primesc înderept numai în stare bună!

Prima moară de aburi în Orăștie

a lui

Rudolf Kaess.

(285)

16—48

Recomandă onoratului public și cu deosebire **comecianților din provincie** spre vânzare:

Făină de pâne și aluaturi

în totdeauna **proaspătă, excelentă și ețină** în saci și produsă exclusiv din grâu de Tisa cu prețurile mai jos indicate.

Nrul:	Gris	0	1	2	3	4	5	6	7	8
75 Kl.	13.20	9.53	9.—	8.55	8.25	7.95	7.65	7.20	6.30	5.55

Sacii cei mari se rescumpără cu 20 cr.

Făina se vinde în saci de 75 kilo.

La vânzare, sacii se dau gratis!

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit »**DETUNATA**« din Bucium, în sensul §-lui 18 din statute, se invită la

I-a adunare generală,

ce se va ține în BUCIUM în 19 Martie 1896 st. n. la 9 oare a. m. în localitatea institutului, cu următorul program:

1. Raportul direcțiunei.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiune asupra compturilor anuale.
4. Împărțirea profitului curat.
5. Fixarea prețului a biletelor de prezență.
6. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Propuneri eventuale în sensul §-lui 27 din statute.
9. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

On. acționari cari doresc ca se fie reprezentați la adunare prin plenipotențiați, sunt rugați în sensul §-lui 19 din statute, a trimite la cassa institutului documentele de plenipotență cel mult până în 18 Martie st. n. a. c.

Din ședința direcțiunii institutului ținută în 12 Februarie 1896 st. n.

Nicolau Baiesian m. p., preș. comitetului. Iovu Babuti m. p., director executiv

Active:

CONTUL BILANȚULUI.

Passive:

Cassa în număr	2.834	28	Capital social:		
Cambii escomptate	29.127	54	1200 acțiuni à fl. 25	30.000	—
Împrumuturi ipotecare	1.180	—	Depuneri spre fructificare	3.235	11
Credite personale	1.700	—	Interese anticipate pro 1896	991	86
Mobilier . . . . . 659 fl. 44 cr.			Profit curat	1.257	81
după amort. de 10% pe 1/4 an 16 » 48 »	642	96			
	35.484	78		35.484	78

Debit:

CONTUL PROFITULUI ȘI PERDERILOR.

Credit:

Interesele depunerilor spre fructificare	108	19	Interese:		
Spese:			Dela institutul »Albina« și »Auraria« după dep. elocate la acelea înainte de încep. activ.	312	09
Spese de fondare și tipărituri	105	16	Dela cambii escomptate	268	64
Salare	93	—	» împrumuturi ipotecare	10	70
Amortisare din mobilier	16	48	» credite personale	24	28
Profit curat	1.257	81	Provisiuni și int. de întârz. după cap. social	805	48
			Competință de scris și diverse	159	45
	1.580	64		1.580	64

Bucium, în 31 Decembrie 1895.

Iovu Babuti m. p.,
director executiv.

Nicolau Davidu m. p.,
cassar.

Simeon Dandea m. p.,
comptabil.

Membrii direcțiunei:

Nicolau Baiesian m. p., președinte. Alexandru Danciu m. p., notar. Aurelian Danciu m. p., vicepreședinte. Ioan Macaveiu m. p., membru. George Lupu m. p., membru. Ioan G. Macaveiu m. p., membru.

Subsemnatul comitet am examinat contul present al bilanțului precum și cel a profitului și perderilor și confronându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății, le-am găsit în consonanță cu aceleași și exact.

286 1—

Bucium, în 30 Ianuarie 1896.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. Vasilie Fodor m. p.,
presidentul comitetului de supraveghiere.

Teofil Faur m. p.,
membru în com. de supraveghiere.

Petru Popoviciu m. p.,
secretarul comitetului de supraveghiere.

Alexandru David m. p.,
membru suplent.

Anarchia în partidul național.

Într-o societate ori corporațiune constituită după anume reguli — cum e, de pildă, și partidul național român — păzitorul suprem al legii, statutelor și obiceiurilor, este, fără îndoială, presidentul. Dacă el calcă normele, pe baza cărora s'a instituit corporațiunea, se produc cele mai triste și periculoase neînțelegeri, anarchie chiar. Răul acesta se ivește cu deosebire la partidele politice, unde presidentul ocupă locul mai ales în virtutea simpatiei și a încrederei ce se pune într'ensul, și se menține nu prin o lege formală și obligatoare pentru partizani, ci aceștia se simt îndatorați numai câtă vreme presidentul se poartă întru toate corăspunzător spiritului ce a domnit la închiegarea partidului.

Di Rațiu s'a făcut de mult culpabil de nepăzirea regulilor obicinuite în conducerea partidului național, inaugurând astfel la început un fel de sistem despotice, care cu vremea fatal duce la anarchie.

Astfel:

Îndată după procesul Memorandului, fără a consulta delegațiunea permanentă din Sibiu, a convocat aici la 18 Iunie, o întrunire confidențială »de frunțași«, voind ca plecând la temniță, să lase conducerea unui comitet compus din »toate elementele... Era să fie un comitet, care să nu lucreze nimic, ci să-și peardă vremea în certuri... S'a ales însă cu un requisitor aspru al d-lui A. Murășanu, contra cărui tot noi a trebuit să-l apărăm;

În toate ce a inițiat dela Octomvrie încoaci, a nesocotit delegația centrală, deși nainte așa era obiceiul, că împreună cu aceasta să conducă afacerile partidului.

Acum vreau să discut numai *cel mai nou act* al d-lui Dr. Ioan Rațiu.

Luni, la 7 Februarie n., d-sa a trimis colegilor sei din comitet următoarea adresă *tipărită*:

Prea Stimate Domnule,

Comitetul partidului național, condus de dorul de a vedea odată asigurată averea națională: Institutul Tipografic și ziarele »Tribuna« și »Foaia poporului«, precum și stăți s'a întrunit la 1 Februarie st. n. într'o ședință, și i luat dispozițiile, cari vi-s cunoscute deja. După-ce T. L. Albini a scris mult solicitatul act, prin care recunoaște proprietatea acestor averi naționale, reprezentată prin comitetul seu, și prin act public a recunoscut de proprietar pe subscrișul, ca președintele acestui comitet, din firea lucrului ar fi urmat, ca comitetul să se îngrijească pentru-ca pe viitor, aceste averi, deosebi organele partidului național, să fie gurate definitiv și ca proprietate, și pentru-libera dispozițiune asupra acestora să fie pusă în mâna comitetului național. Mai ales ar fi avut comitetul să se îngrijească, ca aceste averi să fie astfel dispuse, ca să nu mai vină obveni casuri, ca și cel de mai înainte, care în decurs de atâta timp a neliniștit spiritele, a cauzat animosități și pierdere de timp, a influențat în mod desastros și asupra solidarității partidului însuși.

Conștiu de aceasta datorință a sa, comitetul în amintita ședință, a și adus următorul act:

»Ca conproprietari să institue membrii comitetului, a căror profesiune nu-i împedecă să poată fi înregistrați ca proprietari, la tribunal,

adecă toți membrii comitetului afară de: advocați și profesori, — excepție presidentul.

»Ear' ce privește pe membrii expatriati, ei numai după reîntoarcerea lor ar putea fi trecuți ca conproprietari.

În conformitate cu mai multe declarațiuni pe cari le-am dat ca președintele comitetului, și prin cari am recunoscut că aceste averi sunt ale partidului național, și conform deciselor luate în ședința dela 1 Februarie a. c., eu nu am hesitat nici un moment de a esopera transcrierea acestor averi după dorința comitetului. Dar' chiar contemplând asupra modului, în care ar fi mai consult a executa această transcriere, am dat de niște greutăți, cari m'au determinat, ca, referitor la acest punct, să consultez de nou pe stimatei mei consoți, membri ai comitetului, și să le cer opinia, eventual învoirea spre o rezolvare, care mie mi-se pare din toate punctele de vedere mai acomodată, atât pentru asigurarea averii din chestiune, cât și pentru conducerea organelor de publicitate ale partidului.

La decisiul **adus în grabă și fără o discuție mai profundă**, s'an lăsat din vedere următoarele momente:

a) averea națională și ziarele partidului trec de pe numele unui membru al comitetului pe numele alor cinci membri, adecă în proprietatea unui composorator;

b) acest composorator în sensul legilor trebuie să fie insinuat la tribunal ca proprietar al ziarelor, și numele lor să fie tipărit pe ambele ziare. Acest composorator are să poarte toată răspunderea prescrișă de legile de presă și toate obligatiunile, ce le are și le va avea »Institutul« și ziarele.

Astfel pe când de o parte acești conproprietari ar fi expuși la toate neajunsurile, ce obvin din nemiloasa și ticăloasa ținută a puterii publice față de lucrarea noastră politică națională, de altă parte regularea acestor averi în forma, precum comitetul național a fost contemplat-o mai înainte, nici decât nu ar fi ajunsă, ci precum în trecut, așa și în viitor, tot numai privați ar ocure ca proprietari, fără ca să fie introdusă o organizație, a cărei basă să fie: asigurarea, ca averea și ziarele se nu să străineze, și dreptul de liberă dispozițiune asupra lor se fie în mâna națiunii.

Se mai ivește apoi o greutate la insinuarea acestor conproprietari la tribunal. Spre acest scop se recere un act public făcut între acești conproprietari, act prin care ei să coliază la întreprinderea »Institutului«, apoi se delimitează între ei chestiunile de proporția, în care participă la avere, și măsura în care să află fie-care ca proprietar față cu »Institutul« și ziarele editate de el, (proporționarea dreptului de proprietate).

La toate aceste prea momentuoase chestiuni, comitetul național în ședința sa dela 1 Februarie, n'a reflectat. Asemenea n'a reflectat nici la averea câștigată mai târziu: la casa cumpărată pentru Institutul tipografic în preț de 15.000 fl. în care casă se află instalată tipografia și redacțiunea ziarelor.

Sau lăsat deci în vedere, precum apare din cele arătate, momente din prima ordine fără a căror observare și diregere, executarea decisiunii de sub întrebare, nu numai că nu ar satisface cerințelor dorite de noi, dar' **nici posibilă nu este!**

Comitetul național în ședința sa ținută la 15 Noemvrie a. tr. a primit aproape cu unanimitate propunerea, ca atât institutul tipografic, cu ziarele, cât și casa cumpărată de curând, să fie condusă ca averea unei societăți acționare, cu acțiuni, cari să fie scrise pe nume.

Comisiunea exmisă atunci pentru aducerea unei propuneri formale și pentru prezentarea unui prospect și a statutelor înființândei societăți pe acții, a și înaintat întreagă lucrarea s'a, care se află în posesiunea biroului.

Forma aceasta ar corespunde întru toate dorințelor, ce le avem, ca:

a) Averea națională să fie asigurată națiunii, adecă partidului național;

b) Toată averea să fie grugată la un loc;

c) Ingrigirea și conducerea ziarelor se fie în mâna unei direcțiuni bine alese, care să se afle în tot momentul la fața locului și să fie în stare a purta responsabilitatea atât față de puterea statului cât și față de voința națiunii în ceea-ce privește conduita politică națională a ziarelor.

Pentru-ca să aflați și mai lămurit ceea-ce se intenționează prin înființarea unui Institut Tipografic pe acțiuni, îmi iau voe a vă espune în câteva liniamente bazele acestuia, precum sunt prevăzute și contemplate în convoirea fundatorilor, care trebuie să precedeze însăși adunarea generală, care va vota statutele și va servi ca constituțiune:

a) numirea va fi »Institut Tipografic societate pe acțiuni«;

b) acțiunile se vor scoate pe purtător;

c) se vor scoate cel mult 500 acțiuni, cari însă vor fi îngrijite în casa de fer a institutului, prin comitetul național;

d) în sensul statutelor se vor face 4 adunări la an, cari vor fi presidate de președintele societății.

Să înțelege de sine că scopul este, ca în totdeauna membrii comitetului național să poșcadă acțiunile, ori din cine ar fi acela compus, precum tot dintre membrii comitetului național va fi ales și directorul executiv. — Ear' direcțiunea va fi presidiată de președintele comitetului.

În acest chip se introduce un arangement, care face posibil, ca averea să fie totdeauna în mâna partidului și ziarele să fie conduse în consonanță cu vederile comitetului național, care ca direcțiune, va dirige toate afacerile materiale și morale, politice — prin directoarele seu executiv, ear' puterea statului va fi pusă în imposibilitate de a distruge prin volnicie acest arangement, care va fi întru toate corespunzător legilor.

Vă rog deci, Prea stimate d-le Colegă, ca să binevoiți a aprea aceste arătate, și a-ți da în restimp de 8 zile părerea, dacă primești ca să se facă acest institut pe acțiuni — ori vei avea poate alte vederi, prin cari vei crede că va fi ajuns scopul.

Eu, după multe meditații, am aflat acest din urmă ca **stingurul mijloc spre a putea ajunge la ceea-ce cu toții dorim.**

Cu această ocaziune vă atrag atențiunea și asupra faptului, ca în ferberea și frământarea care ne-a preocupat în decursul crizei ivite, am lăsat neîngrijii cele mai de frunte lucrări cari ni-le reclamă cu cea mai mare urgență timpul înaintat, în privința continuării acțiunii politice, care ni-se impune atât prin legătura ce am făcut-o cu naționalitățile, cât și prin apropierea serbărilor millenare.

Spre a pute continua aceste lucrări și a decide pentru desvoltarea și executarea lor, comitetul național trebuie întregit, și fiind timpul prea scurt spre a putea ține o adunare întregitoare, în care în absența celor aleși de nou, nu am pute da înainte cu hotăriri meritorie, ni-se ivește necesitatea ca se ne întregim comitetul prin voturi în scris, ca apoi la proxima adunare să poată fi invitați și cei noi aleși membri.

Vin deci cu propunerea, că cele 5 locuri vacante cari le-au ocupat fostii membri Crainic (mort), Dr. Nichita (abzis mai nainte) și de nou în zilele proxime abzișii: Cristea, Comșa, Barcianu, să fie umplute prin alegerea următorilor d-ni: Dr. Ioan Pop, vicarul Năsăudului; Dr. Dimitriu Ciuta, avocat în Bistrița; Ioan Droc, protopop în Mercurea; Dionisie Vajda Voivod, mare proprietar în Olpret și Alexandru Filip din Abrud.

Binevoiți Vă rog a Vă da învoirea spre a-i considera pe acești d-ni, membri ai partidului național, ca membri ordinari aleși ai comitetului național, ori eventual a Vă da votul altora cari îi veți numi. Eu voiu considera deci pe aceia cari vor întruni mai multe din voturile trimise la birou.

Sibiu, 16 Februarie 1896.

Cu deosebită stimă

Dr. Ioan Rațiu,
președintele comitetului național.

*

Ca cetitorii să înțeleagă însă întreaga gravitate a acestei adrese, le voiu aduce la cunoștiință și următoarea

Declarațiune:

»Prin aceasta declar, că pretensiunea de 19.500 fl. v. a. zi nouăsprezece mii cinci sute floreni v. a. din obligația notarială Nr 146/894 ddto Sibiu 16 Ianuarie 1894, față cu dl Ioan Popa Necșa, este *averea comitetului partidului național român din Transilvania și Ungaria, avere destinată a servi la întreținerea ziarelor chimate să apere și să susțină programul național din 1881*, și în deosebi a ziarelor »Tribuna« și »Foaia Poporului« și *eventual a ziarelor menite să înlociască pe cele amintite*, și respective a celor-ce le-ar înființa din nou în scopul indicat. Drept-aceea atât în numele meu, cât și al erezilor mei, cedez cu deplină putere de lege numitului comitet, compus actualmente din d-nii: George Pop de Băsești, Eugen Brote, Dr. Vasile Lucaciu, Demetriu Comșa, Septimiu Albini, Nicolae Cristea, Basiliu Rațiu, Iuliu Coroian, Rubin Pațiu, Dr. Teodor Mihali, Aurel Suciu, Daniil Lica, Dr. Daniil P. Barcianu, Dr. Gavriil Tripon, Dr. Vasile Fodor, Gerasim Domide, Dr. George Popoviciu, Aurel C. Popoviciu, Dr. I. T. Mera, Mihail Veliciu, Patriciu Barbu, Romul de Crainic, Gavriil Lazar de Pucăreți și Vasile Ignat, **toate drepturile** și sarcinile cuprinse în obligația sus amintită, și în special **dreptul de a dispune, conduce și administra** »Institutul tipografic« și **toate edițiile sale**».

»Cetind și primind de al meu cuprinsul acestei declarațiuni, am scris spre întărire cu mâna proprie în fața martorilor prezenți: Sibiu, 16 Ianuarie 1894.

V. Tordășian m. p., Dr. I. Rațiu m. p.
T. L. Albini m. p., avocat.
martori.

Sunt două chestiuni de discutat aci: una referitoare la »asigurarea averii naționale« și alta — cea mai importantă, privitoare la felul cum dl Rațiu vrea să întregască comitetul național, și peste tot, cum vrea să guverneze prin adrese tipărite.

Cea dintăiu afacere îi privește în primul rând pe **adeveratii proprietari**, înșirați cu numele în »declarațiune.«

A doua ne privește pe toți, câți dorim ca partidul național să fie condus în bună rânduială, așa cum dela început s'a contemplat conducerea lui, ear' nu în chip ocult, pe căi piezișe.

Nu vom despărți însă discuția, c vom urmări adresa d-lui Rațiu pasagiu după pasagiu.

E de mare preț mărturisirea, că criza provocată **numai de d-sa și contra voinții exprimate a d-lor Barcianu și Comșa, membrii în delegația centrală**, »în decurs de atâta timp a neliniștit spiritele, a cauzat animosități și pierdere de timp, ba a influențat în mod desastros și asupra solidarității partidului însuși«... Mărturisirea aceasta este o condamnare ce și-o subscrie dl Rațiu el șieși. Pentru-că nuse va găsi Român, să creadă averea națională primejduită dacă ea mai stătea scrisă pe numele d-lui Albini, care întotdeauna a pus la dispoziția comitetului toate cărțile și actele referitoare la gestiunea sa financiară!... Și-i crede dl Rațiu pe Români atât de naivi, în cât să nu vadă, că se putea aplană diferendul în chip mai puțin violent și că la tot cazul **nu alții, ci d-sa** — care a avut și are în mână foile partidului — a provocat și a înveninat criza?!

Unde apoi o mai eclatantă mărturisire de zapăceală, ca pasagiul în care spune că »contemplând asupra modului« de transcriere, a dat de »niște greutăți« cari îl de termină să mai consulte odată comitetul.

Din 16 Noemvrie nici până azi nu s'a găsit formula potrivită! Dar' atunci de ce s'a urgentat facerea actului notarial cu Albini, de ce li s'a spus celor din comitet, că *îndată ce s'a primit cesiunea dela L. Albini, chestia s'a regulat în 24 oare?*

Unde se mai pui că presidentul spune, că și după trei ședințe de ale comitetului, s'a adus decis **„în grabă și fără o discuție mai profundă“**... „s'au lăsat deci din vedere momente de prima ordine, fără a căror observare și diregere, executarea decisului de sub întrebare nu numai că nu ar satisface cerințelor, dar' nici posibilă nu este!«... Cinci advocați și-au bătut capul, (d-nii Pațița, Coroian, Mihali, Dr. Rațiu, P. Barbu), au făcut proiect încă la 16 Noemvrie, au purtat două luni proces, și totuși... **nimic?**

Dar' dacă la o asemenea chestie simplă, unde e vorba de câteva mii fl. dl Rațiu dă atât de slab certificat comitetului, atunci ce păreri se ne mai facem noi despre destoinicia politică a *tovarășilor* d-lui Rațiu și *ce putem spera* în conducerea destinului națiunii, a resolvării celor mai complicate și mai grele chestiuni **politice?**

Cu o rea conducere, eată unde a putut să ajungă comitetul, cărui i-s'a zis **mare**, care își inaugurasă politica cu atâtea bătălii, și de-aștepăta atâtea bune speranțe...

Se vor întreba apoi înșiși membrii comitetului: Dar' dacă s'a hotărât la 1 Februarie ca averea să se asigure prin **composesorat**, după-ce se abandonase odată ideea »societății pe acții«, de ce acum dl Rațiu revine earăși la această formă, declarată deja ca fiind cea mai rea? Și de ce cere **în scris** avisul colegilor sei? *De ce n'a dat privilegiu să se discute chestia în ședința dela 1 Februarie?*

S'o spunem noi de ce.

Dl Dr. D. P. Barcianu, încă la 10 Ian. înaintase un proiect de statut prin care se ținea regularea tuturor afacerilor privitoare la viața internă a partidului național. Intr'ensul se limitau și drepturile presidentului, precum se formulau și datoriile sale. Toți, afară de dl Rațiu și intimii sei, au primit cu plăcere acest proiect. Dl Rațiu însă prin procedura sa, a știut să împrăștie comitetul fără să se fi luat un conclus formal, ear' la 1 Februarie d'asemeni i-a ținut pe membrii în ședință numai până ce ei au primit **în principiu** proiectul d-lui Barcianu. Se știe însă, că primirea »în principiu« însemnează amânare *ad calendaras graecas!*... Ear' ca nici în acest interval să nu fie supărat de delegația centrală, dl Rațiu a forțat comitetului o comisie de trei, în care pe lângă d-sa să fie încă, **la dirigerea tuturor afacerilor** — T. Mihali, care locuiește în Dej, vine deci rar pe la Sibiu și dl Cristea, care a declarat că nu mai face politică.

Nici așa însă dl Rațiu n'are curagiul să pună în discuție chestia, pentru-că

desigur și între cei cari nu au făcut parte din acționarii fondului »Institutului Tipografic« s'ar gasi câțiva, cari se arate buclucurile și greutățile ce s'ar naște revenind eară la o formă *abandonată numai din cauza multelor sale defecte.*

La tot cazul, nu trebuie pētrundere adâncă pentru a vedea la ce se ținește cu »societatea pe **acțiuni**« (**scoase pe purtător**)... Pastrate chiar »în casa de fer« a »Institutului«, aceste acțiuni vor fi cel mai sigur mijloc ca **presidentul să facă ce vrea, acoperit fiind în totdeauna de voturile națiunii**, cum va numi d-sa pe cei căror va împărți cele 500 acțiuni Majoritatea în felul acesta este cu atât mai sigură, cu cât noi știm din esperință, că la asemenea ședințe (de 4 ori pe an), cei de prin provincie nu vin, și lucrurile le decid tot cei din centru... Nu vor veni mai ales în acest caz, *unde dintre acționari bani nimeni nu a dat, ear' de împărțit va fi cu atât mai puțin!* Insași împărțirea acțiunilor la ce neînțelegeri ar putea da prilej! Pentru-că dacă averea este a națiunii, cum dl Rațiu ar putea să refuze acțiuni d-lui Pavel Rotariu și Aurel Mureșan, de pildă? Cum să ne refuze nouă, *vechilor tribuniști*, și chiar d-lui Partenie Cosma, care face și d-sa parte din corpul națiunii române! Și ce adunări ar fi cele compuse din atâtea și asemenea elemente?... Dl Rațiu ori că nu și-a dat seama la ce incurcături »meditează«, ori că **vrënd** le pregătește!

Partea politică a adresei e apoi de natură a ridica pe toți în contra d-lui Rațiu.

Intâi de toate nația întreagă trebuie să ia la răspundere pe presidentul, care mărturisește: *în ferberca și frământarea care ne-a preocupat în decursul crisci ivite, am lăsat neîngrijite cele mai de frunte lucrări cari ni le reclamă cu cea mai mare urgență timpul înaintat*...

Ear' pentru a drege ce s'a stricat și a câștiga ce s'a pierdut, dl Rațiu nu găsește mai urgent, de cât să **întregească pe căi piezișe** — comitetul. Și încă cum? *Pentru 5 locuri, pune 5 nume la votare!* Dar' asta-i curată **numire**, nu alegere! *Și care conclus al vre-unei conferințe ori al vre-unui comitet a investit pe president cu asemenea drept?*

Și ce e mai semnificativ, toate numirile sunt făcute... în familie! Toți luații în combinație, înrușiți mai cu unul mai cu altul din intimii d-lui Dr. Rațiu. Și Dl Dr. Rațiu n'a găsit »candidați« și prin alte părți locuite de Români, prin Bănat de pildă, de unde în întreg comitetul nu e decât un singur membru, ci numai în nordul Transilvaniei. Și-l vedem între candidați deodată și pe dl Filip, care la 1892 își dăduse dimisia, nevoind să lucreze cu comitetul prezidat de dl Dr. Rațiu!

Și ce va se zică frasa: *„Eu voi considera deci pe acei, cari vor întruni mai multe din voturile trimise la birou“?* Dar' dacă se vor împărți voturile, rămânând la un loc numai cei 7 intimi cari au iscălit »manifestul«?... Partidul să rămână bine cărmuit printr'o adresă tipărită a d-lui Rațiu și prin cele 7 voturi.

Trebuie o anarhie mai mare?

Și cine introduce în partidul național această anarhie?

Membrii comitetului va trebui să ne dea răspuns!

I. Russu Ștrianu.

Pe uscat — cine?

Sibiu, 18 Februarie 1896.

Domnule Redactor!

„Tribuna“ reproduce din „Epoca“ d-lui N. Filipescu o părere a d-lui Ioanel Grădiștean, care speră că dl Dr. I. Rațiu va putea concentra încă odată pe Români pe lângă sine.

Dl Grădiștean uită că nu dl Rațiu i-a concentrat atâtă oară, ci i-a găsit concentrați când ei l-au pus în frunte la 1892.

Cât pentru a doua oară, eată ce concentrare a pus la cale dl Dr. Rațiu: cu dl Eugen Brote, A. C. Popovici și S. Albini a întrerupt ori-ce legături; d-nii Dr. D. P. Barcian și D. Comșa și-au dat dimisiile și au refuzat de-a subscrie alătura cu D-sa manifestul apărut; d-nii A. Suci, I. T. Mera și M. Veliciu, asemenea țin că nu se pot presenta subscriși sub manifest alătura cu cel ce-a făcut atâtă vrajbă între noi, atâtă rău cauzei. Dr. V. Fodor asemenea nu a subscris.

Speranța unora că dl Dr. V. Lucaciu va subscrie, s'a dovedit și ea optimistă și numai susțitorii cu tot prețul ai d-lui Rațiu au răspândit vestea că dl Dr. V. Lucaciu s'ar fi »împecat« cu Dr. Rațiu. *Până ce acest lucru nu-l va spune Dr. V. Lucaciu însuși*, el trebuie să fie taxat drept un neadevăr, știindu-se mai ales că dl Lucaciu a plecat foarte amărît d'aici!

Cine a scris deci manifestul? Mai e acolo prin cele 7 subscrieri, scris comitetul »omogen« ori o *frântură*, o parte numai?

Concentrările sunt mult necesare, dar' Dr. I. Rațiu nu credem că mai e în stare a le face: asta-i adevărul!

Cine dar' a ajuns să se zbată și zvircolească — pe uscat?

Corr.

O părere. Un distins membru al partidului național ne scrie următoarele:

Comitetul național a asigurat dar' averea națională: »Institutul tipografic și ziarele »Tribuna« și »Foaia Popului« hotărînd: »Ca *com-proprietari* se institue membrii comitetului, a căror profesiune nu-i împedecă să poată fi înregistrați ca proprietari la tribunal adecă toți membrii comitetului afară de advocați și profesori — excepție presidentul«.

Comitetul, care se privește ca mandatar al partidului național, și ar ave deci numai se *administreze* averea partidului, află mai bine »asigurată« averea dacă declară pe unii membri ai comitetului de »comproprietari«:

Se pare însă, că membrii comitetului nu prea au încredere unul într'altul, căci nu le mai place nici modul acesta de împărțire a averii. Voesc să întemeieze o »societate pe acțiuni« împărțindu-și acțiunile între sine. Acțiunile să sune la purtător, *pot ajunge deci în ori ce mână fără multe formalități.*

»Societatea pe acțiuni« va ține 4 adunări generale pe an, și *toate conclusele trebuiesc supuse spre încuviințare tribunalului unguresc. Putem fi deci liniștiți, că politica națională va fi cât se poate de — chibzuită.*

Cine are să împartă »acțiunile« între »comproprietari« la adunările generale, ce are să se întâmple în casuri de divergențe de vederi etc. nu se descopere încă; dar' nu e îndoiială, că *proiecțanții, învențioși cum sunt, vor fi aflat și pentru casurile acestea un mod de »asigurare«.*

Întregirile în comitetul național. Din părți competente ni se scrie că felul cum dl Rațiu vrea să întregească comitetul național — impunând d-sa pe cine-i place, a făcut rea impresie chiar și printre cei hotărîți a susține până în capet pe dl Rațiu. Li-s'e îngreunează astfel și acestora situația, deoarece-ce și asupra lor cade din răspundere. Se comentează îndeosebi faptul, că doi dintre candidați (dl Pop din Năsăud și Filip din Abrud), nici măcar nu sunt membrii suplenți și cel dintâiu n'a luat parte la nici una din mișcările naționale din ultimii 5 ani, ear' cest din urmă d'asemeni a stat, d'o vreme încoaci, la o parte. Ba se știe, că dl Pop (Năsăud) ales fiind în 1894 membru în comitetul suplent, a declinat dela sine această onoare, spunând că fiind director al fondului grănițeresc, ar primejdui instituțiunea, în capul căreia sunt mari interese să stea, mai mari de cât să facă politică.

Acum, că-i prim-ministru Bánffy, cel care a dat lovitura de moarte grănicerilor, să nu mai fie oare nici o primejdie?

„Verdictul națiunii“. »Tribuna« făcuse mare svon cu câteva adrese, foarte puține și mai toate nesubscrise, prin care erau ocăriți »ex-redactorii« ei, pentru-că au încercat a împedeca ca Dr. Rațiu să ajungă mai repede proprietar.

După cum aflăm însă, »națiunea« ține să-și spună cuvântul și relativ la atitudinea »Tribunei noue«, cum i-se zice pretutindeni, și să exprime în cifre: Până în săptămâna trecută abonații »Tribunei« nu trecuseră încă nici cifra de 900, pe când sub »triumviratul odios« »Tribuna« se scotea în de aproape 3 ori atâtea exemplare.

Suntem însă siguri că »Tribuna« va desminți și această știre.

Dar' când s'ar ști *toate* lucrurile, cum în adevăr s'au petrecut și cum n' se știe încă, deoarece-ce singur dl Dr. Rațiu a vorbit până acum, care ar »verdictul națiunii«? El ar fi de sigur și mai aspru.

„Un partid nou?“ Dl Sever Acseste susține în Gazeta Transilvanie că cei dela »conventiculul« dela Brașov ar fi intenționat formarea unui — »partid«! Resoluțiile dela Brașov s'au însă cunoscute azi, și ele spun, n' autentic decât ori cine, că *nu a fost nu este vorba de abandonarea partidului și programului național!*